

# ÓKORTUDOMÁNYI TÁRSASÁG

[www.okortudomany.hu]  
1088 Budapest, Múzeum krt. 4/F

## Meghívó

Az Ókortudományi Társaság 2022. november 18-án, pénteken 17.00 órakor kezdődő felolvasóülésére, amelynek programja:

### Jakab Éva

(Károli Gáspár Református Egyetem)

#### *Kereskedelmi minták? Néhány adat a bor kereskedelmi forgalmához a Római Birodalomban*

A francia régészek Arles térségében római hajók roncsaira bukkantak, amelyek – többek között – kisméretű, felirattal ellátott amphorákat is rejtettek. Ezen izgalmas lelet kapcsán vetődött fel a kérdés, hogy a Földközi-tenger medencéjében a nagykereskedelmi forgalomban használtak-e rendszeresen kereskedelmi mintákat. A kutatások alapján az ún. klasszikus korra (Kr. u. 1-3. század) koncentráltak.

2022. márciusában a Collège du France Párizsban nemzetközi konferenciát szervezett a kérdéskörrel, és az a megtiszteltetés ért, hogy engem is meghívtak egy előadásra. A konferencia tapasztalatait feldolgozva jelen előadásom egyrészt a bor nagykereskedelmi forgalmának jogi vonatkozásairól tudósít, másrészt azt vizsgálja, hogy a vevők hogyan szereztek információt az áru tényleges minőségéről. A jogi forrásokban fellelhető-e a kereskedelmi minták alapján való ügyletkötési gyakorlat bármilyen nyoma?

A mezőgazdasági termékek nagykereskedelmi forgalmazása általában árverések keretében zajlott a Birodalomban. Az epigráfiai források egy *forum vinarium*-ról és egy *portus vinarius*-ról is beszámolnak Rómában. Hogyan lehetett biztosítani a vevő számára, hogy meggyőződjön a minőségről? És hogyan lehetett azt biztosítani, hogy a bor minősége a teljesítéskor is változatlan legyen? Ráadásul a borkereskedelemnek van egy sajátos kockázata is: a bor az erjedés és a tárolás során lejátszódó kémiai reakciók révén megromolhat (az eladó vétkes közrehatása nélkül is).

### Lautner Péter

(PPKE BTK Filozófia Tanszék)

#### *Aspasios a hitványságról. Egy aristotelési szöveg peripatetikus olvasata*

Aristotelésnek a hitványsággal (μολογησία) kapcsolatos megjegyzései szétszórtak és nehezen rendezhetők össze egységes egésszé. Az egyik fő problémát hitványság és értelem kapcsolata jelenti; azt kell-e mondani, hogy a hitvány embert a vágyai hajtják, vagy azt, hogy az értelem dönt úgy, hogy a vágyak céljait szolgálja ki. Az egyik kulcsszöveg a *Nikomakhoszi etika* III. könyvében található (2, 1110b30–1111a1), ahol Aristotelés a választásban megnyilvánuló tudatlanságot a hitványság körébe utalja, mert nézete szerint az efféle tudatlanság abból ered, hogy a cselekvő személy nincs tisztában a hasznossággal. Kérdés, hogy ez a tudatlanság milyen formában állítható párhuzamba az általános nem ismeretével. Erre a szövegrészre koncentrálna a kora császárkori peripatetikus kommentátor, Aspasios a döntéssel kapcsolatos tudatlanságot a praktikus szillogizmus keretei közt tárgyalja, és úgy véli, hogy ez a tudatlanság a nagyobbik premisszával kapcsolatos, ami egy általános szokást, törvényt vagy attitűdöt fejez ki, de a konkrét szituációt leíró kisebbik premisszára nem terjed ki. Minden jel szerint értelmezése olyan szövegolvasaton alapul, amelyet a modern kiadások nem jeleznek, jöllehet az adott szövegrész értelmezése tudottan problematikus.

#### **Helyszín:**

ELTE BTK A épület, Gombocz Zoltán-terem (047)  
Budapest, VIII. ker. Múzeum körút 4/A, magaspöldszint